

## บทที่ 5

### สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิเคราะห์สิ่งพิมพ์ที่มีอยู่ในศูนย์ข้อมูลภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งมีปีพิมพ์ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2538 ถึงปี พ.ศ. 2543 สรุปขั้นตอนและผลการวิจัยดังนี้

#### ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อวิเคราะห์เนื้อหาสิ่งพิมพ์ที่มีอยู่ในศูนย์ข้อมูลภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา ตามประเภทสิ่งพิมพ์ และเนื้อหา

#### วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ สิ่งพิมพ์ประเภทวิทยานิพนธ์ รายงานวิจัย และหนังสือ ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งมีปีพิมพ์ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2538 ถึงปี พ.ศ. 2543 จำนวนทั้งหมด 898 ชื่อเรื่อง โดยได้สำรวจและรวบรวมจากสิ่งพิมพ์ที่มีอยู่ในห้องศูนย์ข้อมูลภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบบันทึกข้อมูลซึ่งมีลักษณะเป็นแบบกรอก รายการ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นรายละเอียดเกี่ยวกับบรรณานุกรมของสิ่งพิมพ์ ประกอบด้วย ชื่อผู้แต่ง ชื่อเรื่อง ครั้งที่พิมพ์ สถานที่พิมพ์ สำนักพิมพ์ และปีที่พิมพ์

ตอนที่ 2 เป็นส่วนของการวิเคราะห์หมวดหมู่ ตามเนื้อหาและประเภทสิ่งพิมพ์

3. ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบเนื้อหาวิชา เพื่อใช้เป็นขอบเขตในการวิเคราะห์เนื้อหาสิ่งพิมพ์ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ วิทยานิพนธ์ รายงานวิจัย และหนังสือ โดยการศึกษารายละเอียดตามหลักเกณฑ์ การแบ่งหมวดหมู่หนังสือระบบทศนิยมของดิวอี้ (Dewey Decimal Classification) จากฉบับพิมพ์ครั้งที่ 21 ซึ่งแปลและเรียบเรียงโดย รองศาสตราจารย์พวา พันธุ์เมฆา โดยกำหนดกรอบเนื้อหา แบ่งออกเป็น 10 หมวดใหญ่ และหมู่ย่อยในแต่ละหมวดเท่านั้น

4. ผู้วิจัยวิเคราะห์เนื้อหาสิ่งพิมพ์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งได้แก่วิทยานิพนธ์ รายงานวิจัยและหนังสือ โดยพิจารณาจากเนื้อหาที่ปรากฏในสิ่งพิมพ์แต่ละชื่อเรื่อง และกรอกข้อมูลลงบนแบบบันทึกข้อมูล

ชื่อเรื่องละ 1 แผ่น โดยนำข้อมูลทางบรรณานุกรมลงในตอนที่ 1 จากนั้นวิเคราะห์ข้อมูลตามกรอบเนื้อหาวิชา แบ่งออกเป็น 10 หมวดใหญ่ และหมู่ย่อยในแต่ละหมวด แล้วบันทึกผลการวิเคราะห์ลงในแบบบันทึกข้อมูลตอนที่ 2

### การจัดกระทำข้อมูล

เมื่อวิเคราะห์เนื้อหาสิ่งพิมพ์ภาคตะวันออก ซึ่งได้แก่วิทยานิพนธ์ รายงานวิจัย และหนังสือ แต่ละชื่อเรื่องเรียบร้อยแล้ว จึงนำข้อมูลที่ได้รับมาจัดกระทำตามลำดับดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของการวิเคราะห์ในแบบวิเคราะห์แต่ละรายการ
2. แจกแจงความถี่และคำนวณค่าร้อยละของข้อมูลแต่ละรายการ
3. จำแนกหมวดหมู่เนื้อหาสิ่งพิมพ์ภาคตะวันออก ประเภทวิทยานิพนธ์ รายงานวิจัย และหนังสือ ออกเป็น 10 หมวดใหญ่ และหมู่ย่อยในแต่ละหมวด แล้วเสนอผลในรูปของตาราง

### สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์สิ่งพิมพ์ภาคตะวันออก ซึ่งได้แก่ วิทยานิพนธ์ รายงานวิจัย และหนังสือ ที่มีอยู่ในศูนย์ข้อมูลภาคตะวันออก ที่จัดพิมพ์ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2538 ถึงปี พ.ศ. 2543 สรุปผลได้ดังนี้

1. สิ่งพิมพ์ภาคตะวันออกประเภทวิทยานิพนธ์มีมากที่สุด จำนวน 714 ชื่อเรื่อง รองลงมาคือหนังสือจำนวน 100 ชื่อเรื่อง และรายงานวิจัยจำนวน 84 ชื่อเรื่อง ตามลำดับ
2. ปีที่ศูนย์ข้อมูลภาคตะวันออกมีสิ่งพิมพ์มากที่สุดคือ ปี พ.ศ. 2542 จำนวน 288 ชื่อเรื่อง รองลงมาคือ พ.ศ. 2543 จำนวน 233 ชื่อเรื่อง ปี พ.ศ. 2541 จำนวน 128 ชื่อเรื่อง ปี พ.ศ. 2539 จำนวน 94 ชื่อเรื่อง ปี พ.ศ. 2540 จำนวน 89 ชื่อเรื่อง และปี พ.ศ. 2538 จำนวน 66 ชื่อเรื่อง ตามลำดับ
3. จากการวิเคราะห์เนื้อหาสิ่งพิมพ์โดยภาพรวมพบว่าสิ่งพิมพ์ภาคตะวันออกประเภทวิทยานิพนธ์ รายงานวิจัย และหนังสือ มีเนื้อหาในหมวดสังคมศาสตร์มากที่สุด จำนวน 672 ชื่อเรื่อง รองลงมาคือ เนื้อหาในหมวดเทคโนโลยี จำนวน 124 ชื่อเรื่อง และที่มีเนื้อหาสิ่งพิมพ์ภาคตะวันออกน้อยที่สุดคือ หมวดภาษา จำนวน 1 ชื่อเรื่อง สามารถจำแนกรายละเอียดดังนี้
  - 3.1 สิ่งพิมพ์ภาคตะวันออกประเภทวิทยานิพนธ์ พบว่ามีเนื้อหามากที่สุดในหมวดสังคมศาสตร์ จำนวน 582 ชื่อเรื่อง รองลงมาคือเนื้อหาในหมวดเทคโนโลยี จำนวน 82 ชื่อเรื่อง และวิทยานิพนธ์ที่พบน้อยที่สุดคือ วิทยานิพนธ์ที่มีเนื้อหาในหมวดภาษา ศิลปะ และเนื้อหาในหมวดวรรณคดี หมวดละ 1 ชื่อเรื่อง
  - 3.2 สิ่งพิมพ์ภาคตะวันออกประเภทรายงานวิจัย พบว่ามีเนื้อหามากที่สุดในหมวดสังคมศาสตร์และหมวดเทคโนโลยี หมวดละ 32 ชื่อเรื่อง รองลงมาคือเนื้อหาในหมวดวิทยาศาสตร์ จำนวน 18

ชื่อเรื่อง ส่วนงานวิจัยที่พบน้อยที่สุดคือ งานวิจัยที่มีเนื้อหาในหมวดศิลปะ และหมวดประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ จำนวนหมวดละ 1 ชื่อเรื่อง และหมวดที่ไม่พบนี้อาจงานวิจัยอยู่เลยคือ หมวดความรู้ทั่วไป ปรัชญา ศาสนาและวรรณคดี

3.3 สิ่งพิมพ์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่ามีเนื้อหา มากที่สุดในหมวดสังคมศาสตร์ จำนวน 58 ชื่อเรื่อง รองลงมาคือเนื้อหาในหมวดประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ จำนวน 28 ชื่อเรื่อง ส่วนหนังสือที่พบน้อยที่สุดคือ หนังสือที่มีเนื้อหาในหมวดศาสนา จำนวน 1 ชื่อเรื่อง และหมวดที่ไม่พบนี้อาจงานวิจัยอยู่เลย คือ หมวดปรัชญาและวรรณคดี

4. จากการวิเคราะห์เนื้อหาสิ่งพิมพ์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือในหมวดสังคมศาสตร์ ทุกประเภท พบว่าเนื้อหาในหมวดย่อยมีความแตกต่างกันดังนี้

4.1 หมวดสังคมศาสตร์ในสิ่งพิมพ์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือวิทยานิพนธ์ มีเนื้อหา ด้านการศึกษา มากที่สุด จำนวน 337 ชื่อเรื่อง รองลงมาคือเนื้อหาทางด้านปัญหาสังคมและบริการ จำนวน 86 ชื่อเรื่อง และด้านที่พบน้อยที่สุดคือ การพาณิชย์ สื่อสาร ขนส่ง จำนวน 2 ชื่อเรื่อง ส่วนที่ไม่พบว่ามีสิ่งพิมพ์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือวิทยานิพนธ์อยู่เลย คือ ทางด้านสถิติทั่วไป และทางด้านขนบธรรมเนียม ประเพณี คติชนวิทยา

ในด้านการศึกษสามารถแยกประเด็นที่ปรากฏตามเนื้อหาของเอกสารพบว่า มีเนื้อหาทางด้านบริหารการศึกษามากที่สุด จำนวน 266 ชื่อเรื่อง รองลงมาคือ ด้านประถมศึกษา จำนวน 28 ชื่อเรื่อง ส่วนด้านที่พบน้อยที่สุดคือ เนื้อหาทางด้านศึกษานอกระบบ จำนวน 3 ชื่อเรื่อง

4.2 หมวดสังคมศาสตร์ในสิ่งพิมพ์ภาคตะวันออกเฉียงเหนืองานวิจัย มีเนื้อหาทางด้านพฤติกรรมศึกษา สังคมศึกษา และเนื้อหาทางด้านปัญหาสังคมและบริการ มากที่สุด จำนวน 8 ชื่อเรื่อง รองลงมาคือเนื้อหาทางด้านเศรษฐศาสตร์จำนวน 7 ชื่อเรื่อง และด้านที่พบน้อยที่สุดคือ เนื้อหาทางด้านรัฐประศาสนศาสตร์ จำนวน 1 ชื่อเรื่อง ส่วนที่ไม่พบสิ่งพิมพ์ภาคตะวันออกเฉียงเหนืออยู่เลยคือ ทางด้านสถิติทั่วไป รัฐศาสตร์ กฎหมาย การพาณิชย์ สื่อสาร ขนส่ง และเนื้อหาทางด้านขนบธรรมเนียม ประเพณี คติชนวิทยา

4.3 หมวดสังคมศาสตร์ในสิ่งพิมพ์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือหนังสือ มีเนื้อหาทางด้านการศึกษา มากที่สุด จำนวน 24 ชื่อเรื่อง รองลงมาคือ เนื้อหาทางด้านเศรษฐศาสตร์ จำนวน 16 ชื่อเรื่อง และด้านที่พบน้อยที่สุด คือ เนื้อหาทางด้าน ปัญหาสังคมและบริการ จำนวน 1 ชื่อเรื่อง ส่วนที่ไม่พบสิ่งพิมพ์ภาคตะวันออกเฉียงเหนืออยู่เลย คือ เนื้อหาทางด้านรัฐศาสตร์

5. จากการวิเคราะห์สิ่งพิมพ์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือในหมวดเทคโนโลยี ทุกประเภทพบว่าเนื้อหาในหมวดย่อยมีความแตกต่างกันดังนี้

5.1 หมวดเทคโนโลยีในสิ่งพิมพ์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือวิทยานิพนธ์ มีเนื้อหาทางด้าน แพทยศาสตร์มากที่สุด จำนวน 35 ชื่อเรื่อง รองลงมาคือ เนื้อหาทางด้านการจัดการธุรกิจ จำนวน 31 ชื่อเรื่อง และด้านที่พบน้อยที่สุดคือ เนื้อหาทางด้านวิศวกรรมเคมีและเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้อง จำนวน 1 ชื่อเรื่องส่วนที่

ไม่พบสิ่งพิมพ์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือออกประเภทวิทยานิพนธ์อยู่เลย คือ เนื้อหาทางด้านโรงงาน ผลิตภัณฑ์จากโรงงาน และการก่อสร้างและวัสดุก่อสร้าง

5.2 หมวดเทคโนโลยีในสิ่งพิมพ์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือออกประเภทงานวิจัย มีเนื้อหาทางด้านแพทยศาสตร์มากที่สุด จำนวน 15 ชื่อเรื่อง รองลงมาคือ เนื้อหาทางด้านเกษตรศาสตร์ จำนวน 10 ชื่อเรื่อง และด้านที่พบน้อยที่สุดคือ เนื้อหาทางด้านคหกรรมศาสตร์และชีวิตครอบครัว จำนวน 2 ชื่อเรื่อง ส่วนที่ไม่พบสิ่งพิมพ์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือออกประเภทงานวิจัยอยู่เลย คือ เนื้อหาทางการจัดการธุรกิจ วิศวกรรมเคมีและเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้อง โรงงาน ผลิตภัณฑ์จากโรงงาน โรงงานผลิตสิ่งของเพื่อประโยชน์เฉพาะอย่าง และการก่อสร้างและวัสดุก่อสร้าง

5.3 หมวดเทคโนโลยีในสิ่งพิมพ์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือออกประเภทหนังสือ มีเนื้อหาทางด้านเกษตรศาสตร์มากที่สุด จำนวน 3 ชื่อเรื่อง รองลงมาคือ เนื้อหาทางด้านแพทยศาสตร์และด้านการจัดการธุรกิจ จำนวน 2 ชื่อเรื่อง ส่วนที่ไม่พบสิ่งพิมพ์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือออกประเภทหนังสืออยู่เลย คือ เนื้อหาทางด้านวิศวกรรมศาสตร์ คหกรรมศาสตร์และชีวิตครอบครัว วิศวกรรมเคมีและเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้อง โรงงานและผลิตภัณฑ์จากโรงงาน โรงงานผลิตสิ่งของเพื่อประโยชน์เฉพาะอย่าง และเนื้อหาทางการก่อสร้างและวัสดุก่อสร้าง

### อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ผลการวิเคราะห์สิ่งพิมพ์ที่มีอยู่ในศูนย์ข้อมูลภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา มีประเด็นที่สำคัญควรนำมาอภิปรายดังนี้

1. จำนวนสิ่งพิมพ์ที่นำมาวิเคราะห์ทั้งหมด 898 ชื่อเรื่อง พบว่าเป็นสิ่งพิมพ์ประเภทวิทยานิพนธ์มากที่สุด 714 ชื่อเรื่อง รองลงมาคือหนังสือ จำนวน 100 ชื่อเรื่อง และรายงานวิจัย จำนวน 84 ชื่อเรื่อง ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2537 : 5) ที่พบว่าการศึกษาวิจัยเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเอกชนส่วนมากเป็นสิ่งพิมพ์ประเภทวิทยานิพนธ์ หรือปริญญานิพนธ์ ของสถาบันการศึกษา สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย จำนวน 205 ชื่อเรื่อง จากจำนวนทั้งหมด 227 ชื่อเรื่อง และสอดคล้องกับผลการวิจัยของพรพิมล มโนชัย (2541 : 60) ที่ทำการศึกษาเกี่ยวกับการวิเคราะห์เอกสารอีสานพบว่าเอกสารอีสานประเภทวิทยานิพนธ์มีมากที่สุดจำนวน 718 ชื่อเรื่อง จากจำนวนเอกสารที่นำมาวิเคราะห์ทั้งหมด 981 ชื่อเรื่อง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากหลักสูตรการศึกษาระดับปริญญาโทของสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ส่วนใหญ่กำหนดให้นิสิตทำปริญญานิพนธ์ประกอบการศึกษาดังเช่น ระเบียบข้อบังคับของมหาวิทยาลัยบูรพา ว่าด้วยการการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2540 (บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา. 2544 : 190) กำหนดให้มีการทำวิทยานิพนธ์ตามขั้นตอนการทำวิทยานิพนธ์ในข้อ 24 สำหรับนิสิตหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิตและคุณวุฒิปบัณฑิต ในแผนการศึกษาแบบแผน ก และการทำงานนิพนธ์ ซึ่งเป็นการศึกษาค้นคว้าอิสระ อาจเป็นงานวิจัย งานเรียบเรียงในลักษณะตำรา หรือเอกสารวิชาการ การศึกษารายกรณี โครงการพัฒนาหรืองานลักษณะอื่น ๆ (มหาวิทยาลัยบูรพา. 2540 : 240) ซึ่งในแต่ละปีมี

นิสิตระดับบัณฑิตศึกษาทั้งแผน ก ที่ทำวิทยานิพนธ์ และแผน ข ที่ทำงานนิพนธ์ในลักษณะงานวิจัยเป็นจำนวนมาก คงจะเห็นได้จากสถิติจำนวนนิสิตระดับบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาในสาขาวิชาต่าง ๆ ใน ปี พ.ศ. 2544 จำนวน 768 คน (บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา. 2545 : 75) จึงเป็นสาเหตุให้สิ่งพิมพ์ประเภทวิทยานิพนธ์มีจำนวนมากกว่าสิ่งพิมพ์ประเภทอื่น

เมื่อพิจารณาเนื้อหาของสิ่งพิมพ์ประเภทวิทยานิพนธ์จะพบว่า มีเนื้อหาทางการศึกษามากที่สุด ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากมหาวิทยาลัยบูรพา เปิดสอนหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต ถึง 6 สาขาวิชาด้วยกันคือ สาขาวิชาการประถมศึกษา สาขาวิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา สาขาวิชาการศึกษานอกระบบ สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว และสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน (บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา. 2544 : 1) จึงมีผลให้สิ่งพิมพ์ประเภทวิทยานิพนธ์มีเนื้อหาทางการศึกษามากกว่าทางด้านอื่น ๆ

2. ผลการวิเคราะห์เนื้อหาของสิ่งพิมพ์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือออกประเภทวิทยานิพนธ์ รายงานวิจัย และหนังสือ พบว่ามีเนื้อหาโดยภาพรวมทางด้านสังคมศาสตร์มากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของพิณทิพรื่นวงษา (2538 : 36) ที่วิเคราะห์สิ่งตีพิมพ์ที่มีอยู่ในฐานข้อมูล 6 ฐาน คือ ERIC, Social Scisearch, Sociological Abstracts, Psycho Info, Art & Humanities และ Linguistics & Language Behavior Abstracts ผลการวิเคราะห์สาขาที่พบมากที่สุด คือ สาขาสังคมศาสตร์ รองลงมาคือ ภาษาศาสตร์ และพรพิมล มโนชัย (2541 : 62-63) ซึ่งทำการวิจัยเกี่ยวกับการวิเคราะห์เอกสารที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับภาคตะวันออกเฉียงเหนือพบว่าเอกสารทุกประเภทมีเนื้อหาในหมวดสังคมศาสตร์มากที่สุด รองลงมาคือ หมวดวิทยาศาสตร์ประยุกต์และเทคโนโลยี เหตุที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากในหมวดสังคมศาสตร์เป็นการศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์กับมนุษย์ เมื่อมนุษย์มาอยู่รวมกันในสังคม และศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมของมนุษย์ จึงครอบคลุมแง่มุมต่างๆ เช่น การสื่อสาร สิ่งแวดล้อม กลุ่มคนในสังคม การเมืองการปกครอง การบริหารประเทศ กฎหมาย เศรษฐกิจ การศึกษาระดับต่าง ๆ ปัญหาสังคมและการให้บริการทางสังคม ขนบธรรมเนียม ประเพณี และคตินิยมวิทยา จะเห็นได้ว่าเนื้อหาในหมวดนี้เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของคนส่วนใหญ่จึงเป็นเรื่องที่มีผู้สนใจศึกษาเป็นอย่างมาก

3. ผลการวิเคราะห์เนื้อหาสิ่งพิมพ์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือออกประเภทวิทยานิพนธ์ รายงานวิจัย และหนังสือ โดยภาพรวมทางด้านเนื้อหาในระดับรองลงมาพบว่ามีเนื้อหาทางด้านเทคโนโลยี จำนวน 124 ชื่อเรื่อง ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากวิทยาการทางด้านเทคโนโลยีเป็นวิทยาการสมัยใหม่ซึ่งได้รับความสนใจจากบุคคลในอาชีพต่าง ๆ อยู่เสมอ จึงมีผู้ศึกษาวิจัยหรือผลิตสิ่งพิมพ์ทางด้านนี้

4. จากการวิเคราะห์เนื้อหาสิ่งพิมพ์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่าสิ่งพิมพ์ประเภทรายงานวิจัยและหนังสือ ไม่มีเนื้อหาทางด้านปรัชญา และวรรณคดี ส่วนสิ่งพิมพ์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือออกประเภทวิทยานิพนธ์มีเนื้อหาทางด้านภาษาและวรรณคดีน้อยที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของพรพิมล มโนชัย (2541 : 66) ที่พบว่าเนื้อหาวิชาในหมวดวรรณคดีจะพบน้อยที่สุด อาจเนื่องมาจากวรรณกรรมพื้นบ้านทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีผู้นิยมศึกษาหรือสนใจผลิตสิ่งพิมพ์ทางด้านนี้น้อย หรือมีกลุ่มผู้สนใจศึกษาเฉพาะกลุ่มและต้องใช้เวลาในการ

ศึกษาค้นคว้าเป็นเวลานานรวมทั้งในเนื้อหาทางด้านภาษาที่ใช้ก็ดี หรือจากการที่ชนชาวตะวันตกประกอบไปด้วยผู้คนหลายเชื้อชาติ อาทิ ชาว จีน เขมร และภาษาในท้องถิ่นของตนแตกต่างกัน เช่น ภาษาของชนชาติของในจังหวัดตราด ทำให้มีวัฒนธรรมหลากหลาย จึงมีสิ่งพิมพ์ทางด้านนี้น้อย หรืออาจเป็นเพราะช่วงเวลาในการเก็บข้อมูลคือปีที่พิมพ์ จาก พ.ศ. 2538 ถึงปี พ.ศ. 2543 มีผู้ผลิตสิ่งพิมพ์ที่มีเนื้อหาทางด้านปรัชญา ภาษาและวรรณคดีน้อย

### ข้อเสนอแนะ

ผลของการศึกษาในครั้งนี้ สามารถนำไปเป็นแนวทางให้กับผู้ปฏิบัติงานในด้านสารสนเทศในการคัดเลือก และจัดหาสิ่งพิมพ์ ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับภาคตะวันออก เพื่อนำมาให้บริการในหน่วยงานของคุณ นอกจากนี้ยังสามารถใช้เป็นแนวทางให้กับนักศึกษา อาจารย์ นักวิจัยและนักวิชาการ ในการศึกษาสิ่งพิมพ์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับภาคตะวันออกให้ตรงกับความต้องการ รวมทั้งอาจช่วยให้นักวิชาการเกิดแรงบันดาลใจในการผลิตสิ่งพิมพ์ที่เกี่ยวกับภาคตะวันออกเพิ่มขึ้น